

Verslag internetconsultatie

Via <https://internetconsultatie.nl/registratieplichttabak/> is van 25 april 2023 t/m 22 mei 2023 aan ieder de mogelijkheid geboden te reageren op het ontwerp van onderliggende wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet en de bijbehorende memorie van toelichting.

Er zijn in totaal 12 reacties ontvangen van organisaties en particulieren, waarvan 10 reacties openbaar zijn. Onder de organisaties bevinden zich een verkooppunt dat belang heeft bij de verkoop van tabaksproducten, organisaties die zich inzetten voor tabaksontmoediging en gezondheid, waaronder ook gemeenten, GGD's en de branchevereniging voor de geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg, een belangenorganisatie van de sigarenindustrie, een sigarenfabrikant, het ATR, een brancheorganisatie voor tabaks- en gemaksdetailhandel en een branchevereniging voor distributeurs en verkopers van e-sigaretten. Bij de weging van de inhoudelijke argumenten die worden aangedragen, wordt rekening gehouden met artikel 5, derde lid, van het WHO-Kaderverdrag inzake tabaksontmoediging. Uit dit artikel volgt dat verdragspartijen maatregelen moeten nemen om het tabaksontmoedigingsbeleid te beschermen tegen commerciële belangen van de tabaksindustrie. Reacties, vragen en opmerkingen van (vertegenwoordigers van) de tabaksindustrie die betrekking hebben op beleidskeuzes zullen daarom niet worden behandeld. Het verslag van de internetconsultatie zoals in deze paragraaf beschreven, zal tevens worden gepubliceerd op www.internetconsultatie.nl.

De regering is de respondenten erkentelijk voor de reacties. Hieronder wordt kort ingegaan op de uitgebrachte reacties en wordt aangegeven wanneer de reactie heeft geleid tot aanpassing van de concept wetswijziging en/of de memorie van toelichting.

1. Tabaksontmoedigende organisaties en particulieren

Organisaties die zich inzetten voor tabaksontmoediging en gezondheid reageren positief op het wetsvoorstel. Wel vragen ze zich af hoe de NVWA de handhaving op verkooppunten die wel tabak verkopen, maar niet geregistreerd staan, gaat vormgeven. Op deze reactie wordt als volgt gereageerd. De wijze van handhaven op verkooppunten, waaronder verkooppunten die niet geregistreerd zijn, is aan de NVWA. De regering onderkent dat het zal gaan voorkomen dat er verkooppunten zullen zijn die zich (al dan niet bewust) niet zullen registreren. Dit is niet in zijn geheel te ondervangen, maar om dit zoveel mogelijk te voorkomen is de mogelijkheid van het opleggen van een bestuurlijke boete in het wetsvoorstel opgenomen. Verder vragen deze organisaties om snel na de implementatie van de registratieplicht een analyse te maken van de verschillen tussen de in paragraaf 2 van deze memorie van toelichting genoemde nulmeting van het aantal verkooppunten in 2019¹ en de stand van zaken in 2024 volgens de registratieplicht. Opgemerkt wordt dat ook de regering monitoring van het aantal verkooppunten van belang acht. Het aantal verkooppunten zal worden gemonitord op de manier zoals in de memorie van toelichting in paragraaf 3.3.2 is weergegeven.

De brancheorganisatie voor tabaks- en gemaksdetailhandel stelt een aantal vragen. Deze respondent vraagt om nadere duiding van het begrip 'soort detaillist', op welk niveau andere dan tabaksproducten of aanverwante producten moeten worden omschreven, hoe diensten verricht in een winkel moeten worden omschreven en hoe de verkoop van toegangskaarten die ook in tabaksverkooppunten worden verkocht zal worden geclassificeerd. Hierop wordt geantwoord dat de gegevens die bij de registratie aangeleverd dienen te worden of welke nadere duiding behoeven nader zullen worden gespecificeerd bij ministeriële regeling. Ook de ministeriële regeling zal ter consultatie worden voorgelegd.

De branchevereniging voor distributeurs en verkopers van e-sigaretten staat niet negatief tegen het invoeren van een registratieplicht voor verkooppunten van tabaksproducten en aanverwante producten. Verder hebben particulieren en een individueel verkooppunt dat belang heeft bij de verkoop van tabaksproducten positief gereageerd op het wetsvoorstel.

2. Economische effecten en regeldruk

Het ATR heeft in reactie op een eerdere versie van het voorliggende wetsvoorstel op 6 april 2023 een advies afgegeven wordt geadviseerd het wetsvoorstel, in de bij het ATR ingediende vorm, niet

¹SEO Economisch onderzoek, Beperken van het aantal verkooppunten tabak, juli 2020

in te dienen. Het ATR heeft dit advies wederom ingestuurd als reactie op de consultatie van het voorliggende wetsvoorstel. Opgemerkt wordt dat het advies van het ATR is opgevolgd en dat het voorliggende wetsvoorstel vóór de internetconsultatie hierop is aangepast, zoals ook vermeld in paragraaf 8 van de memorie van toelichting.

Een brancheorganisatie van de sigarenindustrie en een sigarenfabrikant uit België geven aan dat het voorliggende wetsvoorstel een aanzienlijke verzwaring van de administratieve lasten oplevert voor de sector, en dat het al bestaande track & trace-systeem het voorliggende wetsvoorstel overbodig maakt. Opgemerkt wordt dat in paragraaf 3.5.2 van de memorie van toelichting inzichtelijk wordt gemaakt waarom het track & trace-systeem niet afdoende is om de beoogde doelstellingen te halen. Ook wordt de gevraagde administratieve handeling zo efficiënt en gemakkelijk mogelijk gemaakt, zie hiervoor ook paragraaf 3.4 van de memorie van toelichting.

3. Alternatieven

Een belangenorganisatie uit de sigarenindustrie noemt de registratieplicht disproportioneel en onnodig. Zij verwijzen daarbij naar een motie die de regering vraagt een vergunningplicht voor tabaksverkoop in te voeren. De Tweede kamer stemde hiermee in.² Naast deze motie heeft de Tweede Kamer ook een motie aangenomen die vraagt om een optionele bevoegdheid voor gemeenten om vestiging van nieuwe tabakszaken te beperken.³ De invulling van beide moties is nader onderzocht door de regering. Een vergunningstelsel is complex omdat voldaan moet worden aan de eisen van de Dienstrichtlijn en reeds bestaande verkooppunten niet onevenredig bevoordeeld mogen worden.⁴ Bovendien zou een wetswijziging tot invoering van de vergunningplicht en het daaropvolgende vergunningstraject veel tijd in beslag nemen. Het aantal verkooppunten zal in de komende jaren verminderd worden door een aantal wettelijke maatregelen die hierop zijn gericht. Zoals uiteengezet in deze memorie van toelichting is het voor de monitoring en handhaving echter van belang om dan een zo volledig mogelijk overzicht te hebben van de tabaksverkooppunten. Daarom is gekozen voor de invoering van de registratieplicht. Daarbij wordt een registratieplicht als proportioneel gezien. In tegenstelling tot een vergunningplicht, zijn er geen inhoudelijke voorwaarden gesteld aan de registratieplicht. Elk verkooppunt van tabaksproducten en aanverwante producten dient zich te registreren.

Hoewel de branchevereniging voor distributeurs en verkopers van e-sigaretten niet negatief staat tegenover het invoeren van een registratieplicht voor verkooppunten van tabaksproducten en aanverwante producten, merken ze op het belangrijk te vinden dat de illegale handel in sigaretten wordt tegengegaan. Op deze laatste opmerking van de branchevereniging wordt hier niet ingegaan, omdat deze reactie buiten de reikwijdte van deze internetconsultatie valt.

Een respondent meent dat een inschrijving bij de Kamer van Koophandel voldoende moet zijn voor een overheid die vertrouwen heeft in haar burgers en meent dat het voorliggende wetsvoorstel de mensenrechten onder druk zet. De regering meent dat een registratieplicht voor verkooppunten van tabaksproducten en aanverwante producten de mensenrechten niet schendt en dat in de memorie van toelichting in paragrafen 3.3.2 en 3.5 voldoende helder is gemaakt waarom bestaande registraties niet voldoen.

Een andere respondent pleit voor het spreken van "nicotinehoudende producten" in plaats van "tabaksproducten en aanverwante producten", met als doel mensen bewust te maken van de rol van nicotine bij het verslaafd raken aan, en het afkicken van, roken. Opgemerkt wordt dat de gekozen terminologie aansluit bij de bestaande wet- en regelgeving, waarmee de consistentie hiervan wordt bewaakt.

Verder noemen respondenten dat in plaats van een registratieplicht de regering beter alle nieuwe tabaksverkooppunten kan verbieden. Het voorliggende wetsvoorstel heeft geen directe betrekking op het verminderen van verkooppunten, maar is een verwante maatregel aan maatregelen die dat doel beogen te bereiken. Een registratieplicht zal de ontwikkelingen in het aantal en type winkel dat tabaksproducten verkoopt monitoren. Op die manier kan indien nodig het verkooppuntenbeleid worden aangescherpt.

² Kamerstukken II 2022/23, 32 793, nr. 658

³ Kamerstukken II 2022/23, 32 793, nr. 667

⁴ Kamerbrief PM

